

Uppföljning av tillsynsverksamheten inom livsmedelsområdet

Vadstena kommun

Räkenskapsår   2009
Datum   5 augusti, 2009
Från   Roger Wallin

---

1 Uppdrag

Kommunrevisionen genomförde en granskning av Bygg- och miljönämndens hantering av tillsynsverksamheten inom livsmedelsområdet år 2007. Orsaken var en ny livsmedelslagstiftning som trädde i kraft år 2006 och som innebar vissa förändringar i tillsynsverksamheten. Vid sin granskning fann revisionen anledning framföra en del förslag till förbättringar för att verksamheten skall motsvara de krav som lagen reser.

I granskningen framkom bl.a. följande

- Att livsmedelstillsyn var helt genomförd för endast ca 26 procent av alla objekt som omfattas av den nya livsmedelslagen
- Att ca 50 procent av de objekt som omfattas av tillsyn är i en process att bli kontrollerade och godkända under år 2007 och att ca 25 procent inte får någon tillsyn med hänsyn till att anläggningen haft en låg riskklass. I detta fall planeras kontrollen ske år 2008.
- Att nämnden påtalat resursbrist men att detta bara delvis avhjälpes.
- Att den bristfälliga tillsynen beror på personalsituation och resursbrist – brister som behöver åtgärdas för att rättssäkerheten skall öka.

Som ett resultat av granskningen framhöll revisionen att kommunen behöver vidta två åtgärder för att förbättra tillsynen:

- Förutsättningarna för tillsynsarbetet behöver ses över så att tillämpningen blir rättssäker
- Avvägningen mellan uppdrag och resurser behöver ses över så att kommunen kan fullfölja uppdraget enligt livsmedelslagen.

2 Resultat av uppföljningen

Vid uppföljningen av tillsynsarbetet hösten 2009 framkommer att nämnden under 2008 genomfört förändringar för att åtgärda flera av de brister som revisionen identifierade. Alla objekt är nu riskklassificerade och tillsynen är genomförd. Sedan 2007 har antalet objekt ökat och uppgår numera till närmare 130 totalt, jämfört med 104 vid föregående granskning.

På nämndens sammanträde i februari 2009 lämnades en uppföljning av tillsynsplan för 2008 (dnr BMN 2008-041-4). Av rapporten framgick att förvaltningen genomfört bl.a. följande uppgifter under 2008:

- Godkännande av nya och befintliga livsmedelsanläggningar, alla anläggningar är godkända och registrerade
- Årsrapport till Livsmedelsverket
- Fastställt årliga kontrollavgifter
- Revision av 24 livsmedelsanläggningar
- Kontroll av det kommunala dricksvattnet i Vadstena och Borgholm
- Regionalt livsmedelsprojekt – Grillad kyckling/revben och redlighet
- Kommunal projekt - julbord

Nämnden har tagit fram en aktuell tillsynsutredning inom alla områden, inklusive livsmedelområdet. Tillsynsutredningen beslutades på nämndens sammanträde i februari 2009.

I utredningen anges hur många objekt som finns inom olika områden som speciallagstiftningen omfattar och vilka riskklasser dessa har, hur stort tillsynsbehovet bedöms vara och vilka resurser som står till buds.

Inom livsmedelsområdet bedöms tillsynsbehovet motsvara 952 timmar under ett år. Det finns sammanlagt 434 timmar till förfogande, vilket innebär att all tillsyn inte klaras inom ramen för befintliga resurser. Livsmedelsområdet bedöms behöva ytterligare 0,5 procents tjänst för att klara tillsynsverksamheten fullt ut, enligt nämnden.¹

---

¹ I den rapportering som Vadstena gjort till Livsmedelsverket framgår att man räknat fram ett resursbehov av ytterligare 0,3 årsarbetskrafter inom livsmedelsområdet.

I den samlade bedömning som nämnden gör behöver livsmedelstillsynen tillföras 0,25 tjänst och hela verksamheten inom förvaltningen 1,75 tjänster. Det förekommer överläggningar med Ödeshög om att samverka kring rekrytering av ytterligare en tjänst från och med år 2010. I intervju med kommunalrådet framgår att denna fråga inte fått sin lösning ännu.

Enligt nämnden finns liknande resursbrister på andra områden vilket får till följd att den "nuvarande tillsynen i första hand inriktas på information, viss planerad operativ tillsyn samt löpande tillsyn såsom granskning och handläggning av inkomna anmälning- och tillståndsärenden. Tillsynen i form av planerade inspektioner är i dagsläget mycket begränsade." Nämnden summerar situationen så att med nuvarande resurser måste hälften av den lagstadgade tillsynen prioriteras bort. Mot bakgrund av detta konstaterar nämnden att "eftersatt tillsyn kan leda till konkurrensproblem mellan de företag som följer lagstiftningen och de som inte följer den. På grund av att tillsynen blir orättvist fördelad kan rättssäkerheten äventyras."² Inom Livsmedelsområdet har nämnden identifierat att det finns två anläggningar som har bristande efterlevnad till livsmedelslagstiftningen. Av kommunens senaste redovisning till Livsmedelsverket framgår att 56 anläggningar har besökts vilket motsvarar ca hälften av alla anläggningar, 64 besök har gjorts och antal gjorda godkännanden uppgår till 16 och antal gjorda registreringar är 9.

Länsstyrelsen har att utöva kontroll och tillsyn över kommunernas arbete med speciallagstiftningen. Enligt förordningen bör tillsyn ske vart femte år men praxis i länsstyrelsen är att den följer upp kommunernas arbete med tillsynsverksamheten omkring vart tredje år. Den senaste gjordes år 2004. En ny är planerad till hösten 2009 i Vadstena. Att länsstyrelsen inte gjort någon dessförinnan, beror enligt handläggaren på länsstyrelsen att man vet om personalsituationen med bristande resurser att man av det skälet bedömt det mindre angeläget att genomföra tillsynen tätare.

2.1 Tid för tillsynsarbetet

Revisionen framhöll i sin tidigare granskning att det inte finns någon norm från Sveriges kommuner och landsting (SKL) om att just 1000 timmar skall gälla för planerad tillsynsverksamhet. SKL hävdar att varje kommun får själv bedöma hur mycket tid den vill avdela för planerad tillsynsverksamhet. Revisionen konstaterar i sin uppföljning att nämnden inte ändrat inställning. Den utgår fortfarande från att planerade tillsynsverksamheten omfattar 1000 timmar. Det finns kommuner som avsätter mer tid för planerad tillsynsverksamhet.

---

² Tillsynsutredningen, Vadstena kommun

3 Slutsummering och bedömning

Inom livsmedelsområdet har förbättringar skett av tillsynsarbetet sedan föregående granskning. De brister som då identifierades har åtgärdats sedan dess. Det är tillfredsställande. I den nu aktuella tillsynsplanen anges att rättssäkerheten kan äventyras inom miljö- och hälsoskyddsområdet med hänsyn till att verksamheten totalt är underdimensionerad. Inom livsmedelsområdet uppges i intervjuer motsvarande ca 0,25 tjänst saknas. I tillsynsutredningen anges att verksamheten saknar resurser motsvarande 0,40 tjänst. Trots detta gör verksamhetens företrädare bedömningen att rättssäkerheten inom livsmedelsområdet inte äventyras.

Mot bakgrund av att nämnden vidtagit en del åtgärder för att förbättra situationen sedan föregående granskning kan konstateras i denna uppföljning att nämnden har tillfredsställande system för livsmedelstillsynen.